

Ontwerp van algemene norm van toepassing op alle opdrachten toevertrouwd aan de bedrijfsrevisor

DE RAAD VAN HET INSTITUUT VAN DE BEDRIJFSREVISOREN,

Gezien artikel 31, § 1 van de wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren;

Gezien het ontwerp van norm van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren voorgelegd aan openbare raadpleging die plaatsvond van XXXX tot XXX;

Gezien de commentaren ontvangen op deze openbare raadpleging;

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Het is in het algemeen belang dat er voor elke opdracht uitgevoerd door een bedrijfsrevisor een norm bestaat die de door de beroepsbeoefenaar na te leven minimumvereisten aangeeft. Deze norm heeft tot doel aan deze behoefte te voldoen. Hoewel er voor bepaalde opdrachten specifieke normen voor de beroepsuitoefening bestaan, bestaat er geen algemene norm die van toepassing is op alle opdrachten toevertrouwd aan een bedrijfsrevisor. Deze norm heeft geen betrekking op de wijze waarop de opdracht moet worden uitgevoerd.
- (2) De beroepsbeoefenaar zal zijn beste vakkundig oordeel toepassen om te bepalen of deze norm van toepassing is wanneer, in afwachting van de bijwerking van de op de opdracht van toepassing zijnde specifieke norm voor de beroepsuitoefening, deze vereisten niet worden behandeld door deze specifieke norm voor de beroepsuitoefening.

HEEFT OP ZIJN ZITTING VAN [...] DE HIERNAVOLGENDE NORM AANGENOMEN.

Goedkeuring van deze norm

Deze norm werd op [...] door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en op [...] door de Minister die bevoegd is voor Economie goedgekeurd. Deze goedkeuring heeft het voorwerp uitgemaakt van een bericht door de minister die bevoegd is voor Economie, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van [...] (p.....).

Inhoudstafel

Inhoudstafel	2
I. INLEIDING	3
TOEPASSINGSGBIED	3
DATUM VAN INWERKINGTREDING	3
DOELSTELLINGEN	3
DEFINITIES	3
II. ALGEMENE BEPALINGEN	3
II.1. DEONTOLOGISCHE BEGINSSELEN	3
II.2. SPECIFIEKE BELGISCHE BEPALINGEN	4
III. VEREISTE WERKZAAMHEDEN VAN TOEPASSING OP ALLE OPDRACHTEN.....	4
III.1. OPDRACHTAANVAARDING	4
III.2. OPDRACHTDOCUMENTATIE	5
III.3. VERSLAG VAN DE BEDRIJFSREVISOR	5
IV. TOEPASSINGSMODALITEITEN.....	6
IV.1. TOEPASSINGSGBIED	6
IV.2. SPECIFIEKE BELGISCHE BEPALINGEN	6
IV.3. OPDRACHTAANVAARDING	6

I. INLEIDING

TOEPASSINGSGEBIED

1. Deze norm is van toepassing op alle opdrachten toevertrouwd aan een bedrijfsrevisor, tenzij hij een opdracht uitvoert in de hoedanigheid van lid van een ander erkend beroepsinstituut (hierna "opdracht(en)").
2. Deze norm geldt niet voor de opdrachten uitgevoerd op verzoek van de groepsauditor in het kader van de controle van de geconsolideerde jaarrekening. (Zie par. A1)

DATUM VAN INWERKINGTREDING

3. Deze norm treedt in werking voor de opdrachten die aanvangen vanaf [...] 2019.

DOELSTELLINGEN

4. Deze norm heeft tot doel het bepalen van de vereisten die gelden voor alle opdrachten met het oog op het waarborgen van een hoog kwaliteitsniveau voor alle opdrachten uitgevoerd door een bedrijfsrevisor zoals bedoeld in § 1. Deze norm doet geen afbreuk aan de specifieke norm voor de beroepsuitoefening die, in voorkomend geval, op de betrokken opdracht van toepassing is.

DEFINITIES

5. Voor de toepassing van deze norm dient te worden verstaan onder:
 - (i) "onderneming": onderneming in de zin van artikel I.1, 1° van het Wetboek van economisch recht;
 - (ii) "bedrijfsrevisor": in de zin van de wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren (artikel 3, 3°), zijnde zowel de bedrijfsrevisoren natuurlijke personen als de bedrijfsrevisorenkantoren;
 - (iii) "specifieke norm voor de beroepsuitoefening": elke norm en aanbeveling zoals geformuleerd door de Raad van het IBR overeenkomstig artikel 31 van de wet van 7 december 2016;
 - (iv) "ISA's": *International Standards on Auditing* – internationale controlestandaarden;
 - (v) "ISQC 1": *International Standard on Quality Control 1* – internationale standaard inzake kwaliteitsbeheersing 1;
 - (vi) "wet van 7 december 2016": wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren;
 - (vii) "verslag": schriftelijke weergave die van minstens de bevindingen bij de uitvoering van een opdracht en, in voorkomend geval, van de daarbij getrokken conclusies zal bevatten.

II. ALGEMENE BEPALINGEN

II.1. DEONTOLOGISCHE BEGINSELEN

6. Voor alle opdrachten die hem worden toevertrouwd, leeft de bedrijfsrevisor de deontologische beginselen na zoals vastgesteld door de wet van 7 december 2016 en, in voorkomend geval, door de normen inzake bepaalde aspecten die verband houden met de onafhankelijkheid van de commissaris.

II.2. SPECIFIEKE BELGISCHE BEPALINGEN

7. Voor alle opdrachten die hem worden toevertrouwd, leeft de bedrijfsrevisor de in België van kracht zijnde wetgeving en regelgeving na die van toepassing is in het kader van zijn opdracht. (Zie par. A2)

III. VEREISTE WERKZAAMHEDEN VAN TOEPASSING OP ALLE OPDRACHTEN

III.1. OPDRACHTAANVAARDING

8. De bedrijfsrevisor moet , alvorens een opdracht te aanvaarden, de juridische, technische en deontologische gevolgen van zijn beslissing in overweging nemen. (Zie par. A3)
Overeenkomstig de wet van 7 december 2016 (art. 13), alvorens een opdracht te aanvaarden, gaat de bedrijfsrevisor na en documenteert hij of hij beschikt over de nodige bekwaamheid, medewerking, middelen en tijd vereist om deze opdracht goed uit te voeren. De bedrijfsrevisor aanvaardt geen opdrachten onder voorwaarden die een objectieve uitvoering daarvan in het gedrang zouden kunnen brengen.
9. Wanneer de bedrijfsrevisor een opdracht aanvaardt, moet hij de opdrachtvoorwaarden, die op voldoende gedetailleerde wijze zullen worden toegelicht in een opdrachtbrief of in elke andere geschikte vorm van schriftelijke overeenkomst of kennisgeving, overeenkomen. (Zie par. A4)
10. De opdrachtbrief moet minstens volgende elementen bevatten:
 - de doelstelling en de reikwijdte van de opdracht, gebeurlijk onder verwijzing naar de van toepassing zijnde wet- of regelgeving en, indien van toepassing, de in België van kracht zijnde specifieke normen voor de beroepsuitoefening die van toepassing zijn op de opdracht of, voor wat contractuele opdrachten betreft, in voorkomend geval, naar het referentiekader dat algemeen aanvaard is voor de uitoefening van die contractuele opdracht (zie par. A5);
 - de uitvoeringsmodaliteiten van de opdracht;
 - de verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan of van de opdrachtgever;
 - de verantwoordelijkheden van de bedrijfsrevisor voor de opdracht;
 - het stelsel van de aansprakelijkheidsbeperking dat van toepassing is op de opdracht indien dit stelsel niet bij wet is vastgelegd;
 - de toegang tot de informatie en de voor de opdrachtna uitvoering noodzakelijke onderzoeksbevoegdheden; de bedrijfsrevisor moet de informatie opvragen die hij noodzakelijk acht en de cliënt heeft een contractuele – en in sommige gevallen wettelijke – verplichting om deze informatie ter beschikking te stellen of passende actie te ondernemen zodat de bedrijfsrevisor deze kan verkrijgen;
 - de bijstand van medewerkers en de mogelijkheid om deskundigen in te schakelen;
 - de basis en de modaliteiten van de bezoldiging en de betaling ervan;
 - de wijze waarop de uitkomst van de opdracht wordt geformaliseerd (al dan niet verplichting om een schriftelijk verslag uit te brengen) en de eventuele beperking van de verspreiding ervan. (Zie par. A6)
11. De bedrijfsrevisor dient algemene voorwaarden voor dienstverlening op te stellen in functie van de aard van de opdracht in kwestie. Deze algemene voorwaarden dienen uitdrukkelijk aanvaard

te worden door de onderneming. Indien de bedrijfsrevisor, in het kader van een welbepaalde opdracht, afwijkt van deze algemene voorwaarden, dient hij dit in de opdrachtbrief te vermelden. (Zie par. A7 en A 8)

III.2. OPDRACHTDOCUMENTATIE

12. De bedrijfsrevisor moet in zijn dossier de significante aangelegenheden onderbouwen die toelaten om aan te tonen dat zijn opdracht werd uitgevoerd volgens de opdrachtvoorwaarden. De bedrijfsrevisor moet er zich ook van vergewissen dat:

- a) het definitief opdracht dossier tijdig en, in voorkomend geval, in overeenstemming met de toepasselijke wettelijke en normatieve bepalingen wordt samengesteld;
- b) de vertrouwelijkheid, veilige bewaring, integriteit, toegankelijkheid en opvraagbaarheid van de opdracht documentatie wordt gehandhaafd;
- c) de opdracht documentatie lang genoeg wordt bewaard om aan de behoeften van het bedrijfsrevisorenkantoor of aan de door wet- of regelgeving gestelde vereisten te voldoen. (Zie par. A9)

III.3. VERSLAG VAN DE BEDRIJFSREVISOR

13. Indien overeenkomstig de wet of de opdrachtbrief een verslag moet worden uitgebracht, zal dit ten minste de volgende basiselementen bevatten:

- (a) een titel, in het bijzonder met vermelding van de hoedanigheid van de bedrijfsrevisor;
- (b) de geadresseerde en, indien van toepassing, de beoogde gebruiker;
- (c) het wettelijk, regelgevend, contractueel of ander kader waarin hij de opdracht uitvoert (bijvoorbeeld: Wetboek van vennootschappen, van toepassing zijnde regelgeving, contractueel of ander kader)
- (d) de identificatie en beschrijving van het voorwerp van de opdracht;
- (e) de beschrijving van de uitgevoerde werkzaamheden;
- (f) in voorkomend geval, de conclusie van de bedrijfsrevisor;
- (g) in voorkomend geval, een verklaring inzake de verspreiding van het verslag (openbaar of beperkt tot specifieke gebruikers);
- (h) de datum van het verslag;
- (i) de identificatie van de bedrijfsrevisor en, in voorkomend geval, van zijn vertegenwoordiger; en
- (j) de handtekening van de bedrijfsrevisor.

De beroepsbeoefenaar moet zijn verslag aanpassen in functie van de bijzonderheden van de opdracht, van de rechtsvorm van de onderneming, van het boekhoudkundig referentiestelsel en/of van de van toepassing zijnde wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften.

*

*

*

IV. TOEPASSINGSMODALITEITEN

IV.1. TOEPASSINGSGBIED

- A1. De opdrachten uitgevoerd op verzoek van de groepsauditor in het kader van de controle van de geconsolideerde jaarrekening worden meer bepaald geregeld door ISA 600 of vergelijkbare standaarden.

IV.2. SPECIFIEKE BELGISCHE BEPALINGEN

- A2. Onder de Belgische wettelijke en regelgevende bepalingen, moet in het bijzonder rekening worden gehouden met de bepalingen inzake de strijd tegen het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, en inzake de continuïteit van ondernemingen, alsook, indien van toepassing, met de bepalingen van de norm van 2014 inzake de toepassing van ISQC1 (*International Standard on Quality Control*) in België en van de in België van kracht zijnde specifieke normen voor de beroepsuitoefening die van toepassing zijn op bepaalde opdrachten. (Zie par. 7)

IV.3. OPDRACHTAANVAARDING

- A3. De juridische, technische en deontologische gevolgen van zijn beslissing tot opdrachtaanvaarding kunnen meer bepaald voortvloeien uit de antiwitwaswet of uit Boek XX van het Wetboek van economisch recht. (Zie par. 8)
- A4. Een opdrachtbrief kan verschillende vormen aannemen, zoals instructies, een aanstelling door een rechtbank of een inschrijving op een aanbesteding, op voorwaarde dat hierin al de in paragraaf 10 van deze norm vermelde elementen opgenomen zijn. (Zie par. 9)
- A5. Voor bepaalde contractuele opdrachten bestaan er referentiekaders die algemeen aanvaard zijn en gebruikt kunnen worden voor de uitvoering van de contractuele opdracht, zoals bijvoorbeeld :
- Voor de assurance-opdrachten betreffende niet-historische of niet-financiële informatie, de *International Standards on Assurance Engagement*, ISAE-standaarden ;
 - Voor de aanverwante diensten (samenstellingsopdracht of overeengekomen specifieke werkzaamheden, de *International Standards on Related Services*, ISRS-standaarden ;
 - Voor de opdrachten van interne audit, het COSO-referentiekader, of het *International Professional Practices Framework* (IPPF) ;
 - Voor de waarderingsopdrachten, de standaarden uitgevaardigd door de *International Valuation Standards Council* (IVSC) ;
 - Voor de FORENSIC-opdrachten, de standaarden en richtlijnen uitgevaardigd door het *Institute of Fraud Auditors*.
- Het gebruik van dergelijke referentiekaders kan bepaalde bijkomende erkenningen vereisen.
- A6. Voor de wettelijke opdrachten bepaalt de wet- of regelgeving in het algemeen de vorm van het resultaat. Voor de contractuele opdrachten wordt deze vorm overeengekomen in de opdrachtbrief (bv. een geschreven verslag of voorstelling) of in voorkomend geval door het gebruikt normatief referentiekader en wordt niet steeds een geschrift vereist (bv. in het geval van een opleiding). (Zie par. 10)

A7. Het is toegelaten om in België de algemene voorwaarden op een afzonderlijke bladzijde van de website te vermelden (mits verwijzing ernaar via hyperlink op de opdrachtbrief), maar steeds op voorwaarde dat de bedrijfsrevisor (dienstverstrekker) kan bewijzen dat de partij waarmee wordt gecontacteerd effectief kennis heeft genomen van de algemene voorwaarden of hiertoe redelijkerwijze de mogelijkheid heeft gehad (i.e. tegenstelbaarheid van de elektronische algemene voorwaarden). Het is bijvoorbeeld mogelijk om deze elektronisch te laten ondertekenen/paraferen. Het voormelde geldt eveneens voor de aangebrachte wijzigingen in de algemene voorwaarden (bewijslast van kennisname ligt bij de dienstverstrekker). Een loutere opname op een website van de (gewijzigde) algemene voorwaarden is dus onvoldoende. In dit geval, zal de bedrijfsrevisor beoordelen of het noodzakelijk is om de algemene voorwaarden in de opdrachtbrief op te nemen.

Een voorbeeld van algemene voorwaarden wordt op de website van de Stichting "Informatiecentrum voor het bedrijfsrevisoraat" (ICCI) gepubliceerd. (Zie par. 11)

A8. De beperking van de aansprakelijkheid van de bedrijfsrevisor is bij wet vastgelegd voor de door de wet toevertrouwde opdrachten maar wordt contractueel vastgelegd voor elke andere opdracht. Het verdient aanbeveling dat de bedrijfsrevisor in de opdrachtbrief of in de algemene voorwaarden voor dienstverlening verduidelijkt, in voorkomend geval, of de opdracht wordt uitgevoerd in het verlengde van zijn commissaris opdracht. (Zie paragraaf 11)

A9. Voor bepaalde opdrachten, vereist de wet een minimale bewaartermijn voor de opdrachtdocumentatie. Zo vereist de wet van 7 december 2016 dat de documentatie van de revisorale opdrachten bewaard wordt gedurende een periode van vijf jaar, vanaf de datum van het verslag opgesteld op basis van het controledossier en bestaan er specifieke regels met betrekking tot anti-witwassen. Evenzo bedraagt de bewaartermijn voor documenten in het algemeen 7 jaar voor btw-opdrachten en 10 jaar voor opdrachten met betrekking tot het voeren van de boekhouding. Bij gebrek aan specifieke wettelijke bepalingen, bepaalt de bedrijfsrevisor de bewaartermijn voor zijn werkdocumenten op basis van zijn beroepsaansprakelijkheid en van de behoeften van de cliënt. (Zie par. 12)

*

*

*